

DISTVTATIO *JVRIDICA*
^{AD}
Legem Rhodiani
^{DE}
J A C T U.
^{QUAM}

FAVENTE DEO OPT. MAX.

Ex Auctoritate Cl. ac Celeberrimi Viri,
D. D. JACOBI STEUART, Equitis Aurati,
Advocati REGII, Inclytæ

FACULTATIS JURIDICÆ
DECANI.

Necnon, ex ejusdem *FACULTATIS JURIDICÆ*
Consensu & Decreto,

Pro munere ADVOCATI consequendo,
Publicè Discutiendam proponit.

JOANNES FLEMING Auct. & Resp.
Ad Diem .o Februarii Hora locoque Solitis.

EDINBURGI,
Ex Officinâ GEORGII MOSMAN, M.DC.XCIV

Illustrissimis, Nobilissimis, ac Potentissimis Dominis,

JOANNI Marchioni de *ATHOLE*,
Comiti de *Tullibardin*, Vice-Comiti de
Balwhiddar, Domino de *Murray*, *Bal-*
venie, & *Gask*, &c.

E T

JOANNI Domino de *Murray* filio
ejus legitimo, natu maximo.

Hasce studii sui Juridici Primitias, ut &

Seipsum, animo submisso atque humili offert.

JO. FLEMING,

A 2

Dis.

Disputatio Juridica

A D

Legem Rhodiam de jactu.

Satis notum in initio constituendæ Reipublicæ populum Romanum leges petiisse a Græcis civitatibus veluti Atheniensium & Lacedæmoniorum quibus uterentur in omnibus negotiis cognoscendis & dijudicandis, præterquam nauticis, quæ populus Romanus nondum exercebat; postea vero quam Navigationi & rei Nauticæ se applicare cœpit, a civitate Rhodiense, de Controversiis & rebus Nauticis leges petiit, quas non immerito SS. Cæsar suis accenseri legibus constituit. *l. 9. h. t.* Erant enim Rhodienses Incolæ insulæ Rhodi, quæ erat una ex Cycladibus ad mare Ionium sita, civitatemque etiam ejusdem nominis habens, tum ob situs opportunitatem, operisque nobilitatem, tum propter rei Navalis experientiam, & peritiam, celeberrima. Romanorum Amica & Socia, *Gell. lib. 7. Cap. 3. Noct. Attic.* Cum itaque mercatorum mari se exerceantium in ea Insula numerus esset frequentissimus, & de re Nautica quotidie Lites & Controversiæ exoriebantur tandem leges Rhodiæ Conditiæ sunt, quibus talibus negotiis dijudicandis provideretur, interque illas perlucet lex Rhodia de *jactu*, quæ non solum a populo Romano, sed etiam a cæteris pene gentibus propter æquitatem veluti aliquod jus gentium culta & recepta est. Cujus hæc refertur summa, *Ut si nobis levanda gratia, jactus mercium factus est, omnium contributione Sarciaur quod pro omnibus datum est l. 1. h. t.* Cujus sensus est quod

quod damnum Communis periculi evitandi causa, per jacturam quarundam mercium, Dominis illatum Contributione eorum quorum res propter jactum salvæ sunt refarciendum. Æquum enim est omnes vocari ad Collationem, Contributionem & Symbolum, quorum res beneficio jacturæ salvæ remanserunt, cum Naturæ congruat, participes esse damni eos, qui beneficio damni quod alter accepit sua conservaverunt. Iniquum etiam est ex aliena jactura, res nostras, nobis conservari gratuito, sine aliquo dispendio & Communicatione damni. Quæ contributio uno vocabulo a pragmaticis appellatur, *Avaria*, eaque duplex est, Communis & grossa vel grandis, *Avaria* communis dicitur, vel pecunia quæ datur piscatoribus aut aliis personis locorum gnaris a Magistro navis ut eam salvam cum mercibus in Tuto constituent, vel quæ solvitur ab iisdem dum prætervehuntur arces sive in fluminibus sive in portibus, aut quæ solvitur pro navibus e flumine aut portu educendis, atque hæ impenſæ sarciantur communi contributione, pro rata valoris mercium cujusque. *Avaria* grossa est, cum quædam merces jaciuntur in mare levandæ laborantis navis gratia, aut armamenta navis, malus, anchoræ, communis periculi removendi causa dejiciuntur vel ceduntur voluntate Navigantium: Atque hoc damnum contributione omnium & ipsius Nautæ refarcitur de quo damno hic agitur *l. 5. §. ult.*

Ut Lex Rhodia de jactu & tota materia hujus tituli, facilius & clarius intelligatur, hæc in ordine consideranda veniunt. 1. Quando contributio locum habet, 2. qui ad contribuendum tenentur, & quarum rerum nomine. 3. Quomodo fiat æstimatio rerum in contributione facienda. 4. Quæ actiones inde oriuntur, & 5. Quædam quæstiones, extra materiam contributionis super rebus nauticis passim hic & aliis titulis congeneribus contentæ, resolvendæ veniunt.

Thesis I.

Ut Contributio locum habeat, necesse est res esse ejectas navis levandæ causa *l. 1. h. l. t.* Desideratur etiam periculum imminens & justus metus *l. 2. in Princ. h. l.* proinde contributio cessabit & ejiciens ad reparandum damnum obligatur, si meticulosus, marique

Ad Legem Rhodiam de jactu.

7

non assuetus merces ejecerit, metus enim justus requiritur in constan-
tem virum cadens *l. 49. §. 1. ad l. Aquiliam*, cum vani timoris justa ex-
cusatio non est *184. de reg. juris*, consultius etiam faciet Magister na-
vis, si de sententia Dominorum vel Eorum Institutorum jactum fecerit &
illis vero detrectantibus de consilio majoris partis, sociorum navali-
um, qui itinere peracto, summx necessitatis fidem faciunt, licet hoc,
lege Rhodia cautum non legimus: Neque tamen summam necessita-
tem adfuisse sufficit, si modo culpa aut ignavia Magistri navem plus
justo onerantis præcesserit, cum ei agenti ex locato conducto possit
objici sua culpa: Imo Dominis amissarum mercium tenetur ipse Ma-
gister vel Exercitor ejus nomine, *arg. l. 30. §. 2. locati*. Nec ulla
actio competit Dominis jactarum contra Dominos mercium salvarum,
cum inter eos nullum intercesserit negotium *l. 2. b. 1.* Si tamen dolo
malo, aliorum merces projecerunt, suarum servandarum causa, te-
nentur actione in factum aut de dolo *l. 14. in princip. ff. de præscriptis
verbis*. Incumbit etiam Magistro diligenter inquirere in res graviissi-
mas ejiciendas, ne alias culpandus damnum sarcire teneatur: Hinc
quæri potest si Domino sarcina pretiosa sit, & servus non multi pretii
quid hic ejiciendum veniat. Licet quidem in multis juris articulis
servi cum quadrupedibus, rebusque inanimatis comparantur, per om-
nia tamen non exæquantur, cum Natura quandam cognationem inter
nos constituit. *l. 3. ff. de Justitia & Jure*; ideoque Dominus qui malu-
erit servum quam sarcinam pretiosam ejicere non solum peccat contra
humanitatem, sed lege Cornelia de Sicariis coercetur cum causam
mortis dederit *l. 23. §. 9. ff. ad leg. Aquiliam*. Contributio non solum lo-
cum habet dum certæ merces projiciuntur navis levandæ causa; sed
etiam si per jactum aut occasione ejus merces quæ in nave remanse-
runt Aspergine vel Salsugine maris corruptæ, aut deteriores redduntur:
Quid enim interest jactatas res rucas amiserim an nudatas deteriores
habere ceperim? nam sicut ei qui perdiderit subvenitur, ita & ei
subvenire oportet qui deteriores propter jactum res habere ceperit
l. 4. §. ult. b. 1. Nam si merces deteriores reddantur ex eo quod in
angulo navis jacebant & unda penetravit, nulla fit contributio, quia
nihil factum est navis & mercium servandarum causa, sed Domino
mercium deterioratum competit actio ex locato conducto contra
Magistrum, tenetur enim ille navem præstare sartam tectam ne rimis
fatiscenibus

fatiscantibus unda perfluat, modo tempestas vel alius casus fortuitus, causam damni mercibus illati non dederit, cum culpam Magister præstare teneatur *l. 3. §. 1. Naut. Cap. Stab.* Jactui etiam comparatur si merces quædam in scapham conjectæ navis levandæ causâ quo facilius flumen vel portum intraret, & postea merces una cum scapha perierint *l. 4. h. t. Aequissimum enim est Commune detrimentum fieri eorum qui propter res amissas aliorum consecuti sunt ut merces suas salvas haberent, l. 2. in fine.* Si tamen Navicularius in aliam navem merces transtulerit eaque navis perierit, si vel invito Domino fecit, vel quo non debuit tempore; aut si minus idoneæ navi imposuit ex locato vectoribus tenetur *l. 13. §. 1. ff. Locati*, contributio enim Dominis mercium non Scaphæ submersæ facienda est, siquidem Locatori perit, qui ejus gratia mercedem accepit *Arg. l. 2. §. 1. h. t.* Neque enim ideo Scapha mari immittitur navis levandæ causâ, sed ut merces superflue in terram trajiciantur. Quod si res jactæ iterum apparuerint, veluti fluctibus ad Littus appullæ, vel per Urmatores extractæ, exoneratur Collatio, & si jam facta est, qui solverunt Domino mercium jactarum agere possunt cum Magistro navis ex Locato Conducto, ut quod plus justo exegerit, reddat *l. 2. §. 7. h. t.* Neque enim interest qualis res jacta, sit an merx, an navis instrumentum an aliud *l. 3. h. t.* Contributio etiam locum habet cum navis onerata mercibus, expugnata a Piratis, & redempta ab uno ex vectoribus sive mercatoribus, quia hæc redemptio omnium merces servavit, sed redemptio debet fieri navis cum mercibus omnium Mercatorum, nam si ex iis aliquis suas tantum Merces a Piratis redemerit, Cæteri huic nihil conferre debent qui rem suam tantum egit non communem: Et simili modo si nave non expugnata Piratæ, merces tantum unius abstulerint, nihil ei cæteri conferre debent. Quod ei soli abstulerint, id ejus damno cedit: Domino namque suo quæque res perit. Et quia damnum non est omnium causa datum sed casui ascribendum illud fert *l. 23. ff. de Reg. jur.* Requiritur etiam ut contributioni locus fiat ut per jactum quarundam rerum res aliæ servatæ sint, & salvæ manserunt, nam si Scapha cum parte mercium salva est, navis periit, ratio haberi non debet eorum qui in navi perdiderint. Quia jactus in tributum nave salva venit *l. 4. in Princ. h. t.* Sed si postea per Urmatores quædam merces extractæ sunt earum nomine contri-

contributio facienda est his qui ob jactum merces suas amiserunt, propterea quod harum jactura facta est, navis & reliquarum mercium servandarum causa, & nisi jactæ fuissent eandem Domini earum habuissent occasionem eas recuperandi quæ aliis mercatoribus oblata fuit & quam istis jactura ademit *l. 4. §. 1. h. t.* Non tamen amissæ navis damnum collatione sarcitur per eos qui merces suas ex naufragio liberarunt: nam hujus æquitatem tunc admitti placuit cum jactus Remedio, cæteris in communi periculo salva nave consultum est: Sed in hoc casu nihil communis periculi removendi causa factum est, aut si quid factum, nemini id profuit *l. 5. §. 1.* Et quod quisque ex naufragio suum servat tanquam ex incendio sibi servat *l. 7. h. t.* Neque illi qui res suas cum nave amissas ex naufragio per Urmatores servarunt tenentur conferre iis qui ex eodem naufragio damnum passi sunt *l. 4. in princ. §. 1. h. t.* Nec in contributionem venit quod magis instruendæ navis quam servandarum mercium causa factum, quamvis enim per consequentiam armata & instructa navi merces quoque conserventur, hujus tamen sumptus nomine non fit Collatio quoniam lege Rhodia id duntaxat impendii in contributionem venit, quod non ob aliam causam quam ut navis & merces conservarentur factum est: In proposito casu resectio navis, ad curam & officium Nautæ pertinet *l. 6. h. t.* Neque si navis deterior facta vel si quid exarmaverit, id est armis suis malo rostro, &c. Spoliata sit mercibus Salvis, recte Magister navis contributionem petit, cum merces vehendas locaverunt, non magis quam si Faber incudem fregerit, vel si Vinitor cujus operas locavit ad pastinandam vineam ligonem fregerit, nisi voluntate consensu communi Vectorum propter aliquem naufragii metum aliquo instrumento exarmata fuerit navis *l. 2. §. 1. in fine l. 3. l. 5. §. ult. h. t.*

II.

In Contributione facienda & Damno sarciendo omnes pro rata conferunt, quorum interest jacturam factam esse, *l. 1. h. t.* Omnes nempe utilitatem ex jactu percipientes, suâ Collatione lenire Damnum debent, proindè & Dominus navis, & Dominus omnium mercium in navi existentium jacturam præstare oportet *l. 2. §. 2. h. t.* Corpora Liberatorum Hominum quia æstimari non possunt, ideo in Tributum non veniunt *l. 2. §. 2. eodem.*

B

Sed

Sed anxie quæritur an Domini mercium Jactarum pro ratâ ejus quod in nave habuere partem Damni ferant? quod videtur dicendum ut tanto minus ei Tribuendum quantum cæteris ex Contributione abest, cum & ipsorum interest Jactum factum, servatasque esse merces aliorum quarum nomine Contributio fit: Ut si ponamus in corruptis Damnum esse 100 Aureorum in Jactis 200, jam si in nave æqualem sortem habuerint, in priore Casu quisque 50, in posteriore quisque 100 Damnum patitur, facta erga Compensatione invicem, restant 50, qui projectarum Damno solvi debebunt *l. 4. §. ult.* Idque summa æquitate constitutum, ne unus cum alterius Jactura locupletetur quod necessario contingeret, si Domino projectarum omne Damnum resarciendum esset & ipse nihil conferat: Quod nihil absurdius & ab omni æquitate remotius; Imo ita evenire posset ut Dominus Jactarum totum suum consequatur, Dominus vero salvarum omnes suas merces Damno alterius sarcindi Causa inferat: Ut si Merces primi in Mare projectæ sunt 200 emptæ, Secundi, Servatæ valent 150, Tertiæ 50, si hiduo solidum jactu non præstare tenerentur, omnes suas Merces conferent, & nihil retinebunt, sed secundum Priorem Hypothesin secundus contribuet 75, Tertius 25, & ipse primus diuidiam Jacturam feret, quam etiam feret si aliorum merces Jactæ essent & suas salvas haberet.

Quæritur etiam si Jactus de nave factus est, & alicujus res quæ in nave remanserunt per Jactum deteriores factæ sint, an Dominus earum conferre cogendus sit? Ratio dubitandi ne duplici Damno gravetur, viz. Onere Collationis & Deteriorationis: Sed Respondetur quod æquitas omnes Oneri Contributionis astringit qui propter res aliorum jactas, consecuti sunt Merces suas salvas esse *l. 4. §. 2. eodem.* Atque Domini non ideo minus res de quibus hic quæritur salvas habent, quod hodie sint deteriores, ac proinde etiam pro his rebus Contributio fieri debet, æstimandæ tamen præsentis pretio non quanti erant cum navi imponerentur & ita evenit eum solum conferre debere, detracto pretio deteriorationis, Et si plus sit in Damno quam in Contributione, nihil ab eo conferendum est, sed ei conferri debet secundum distinctionem in prima Thesi Contentam *l. 4. §. ult. eodem.*

Sed quæritur ulterius an ille cujus Merces jactæ sunt vicissim ei cujus Merces deteriores factæ sunt conferre debet? Ratio dubitandi vide-

Ad Legem Rhodiam de Jactu

II

videtur esse quia non interest utrum Jactatas res meas amiserim an nudatas deteriores habere coeperim *l. 4. §. ult. in fin.* Sed dicendum quod nulla vicissim Contributio, ei debetur, ne aliqui duplici Damno Oneraretur & Onere Collationis & accipiendo solum Contributionem, respectu pretii rei deterioratae, satis ergo videtur contulisse minus accipiendo quam accepisset, si res deteriores factae non essent.

Ceterum quaeritur si servus Laborante nave per rudentes ejectus est dum Operam navis conservandae Causa tulit, An Magister navis contributionem petere possit? quod negatur quia potius videtur Magistro navis operam tulisse ex officio quam communem ob utilitatem ejectum esse: non ergo vectoribus sed soli Magistro recte periisse dicitur *arg. l. 2. §. 3. h. t.* Non ideo servus ejectus erat ut navis Exoneraretur nec ideo reliquorum Merces servatae sunt quia servus perierit nulla igitur Ratio est cur magis servorum qui in mare ejecti sunt aliqua aestimatio fiat quam si qui aegri in nave decessissent aut aliqui se praecipitassent *§. 5. eodem.*

Cibaria vero in Tributum non veniunt, eo quod si quando ea defecerunt in navigationem quod quisque haberet in communi conferre tenetur *l. 2. §. 2. h. t.* Quaestio etiam moveri possit an *Gemmae, Margaritae* simileque res pretiosae navem non Onerantes in Contributionem veniunt? Et poterat videri haec Contributioni eximenda esse, Quoniam hujusmodi rebus non Oneratur navis, neque earum occasione periculo subicitur placuit tamen horum omnium nomine conferre oportere, quia propter servatas Tributum debetur *l. 2. §. 2. eodem.*

III.

Sed cum sine Mercium aestimatione scire nequeat quantum quisque conferre debeat, necessarium est modum aestimationis ineundae considerare, Cum ergo omnes res Jactae & salvae in Contributionem veniunt, dispiciendum est an diversimodo aestimaantur, quod Ratio & Auctoritas suadere videtur dicit namque *Paulus l. 2. §. 4. h. t.* aestimare debere tam Merces Jactas quam Merces salvas, & Merces quidem Jactas quanti emptae sunt, non quanti venire poterint quia Damnum tantum sarcire Dominis Jactarum Mercium oportet, non etiam Lucrum praestare quod ex Mercibus, si jam jactae non fuissent facturi erant: Merces quidem salvas tanti aestimare, quanti hodie venire possunt, sed Ratio hujus diversitatis quaeritur, *Resp.* Ut ita aequali-

tas lucri & Damni inter Dominos Mercium Salvarum & Jactarum pro Rata conservetur, quod fieri videtur cum Merces Jactæ quam minimum, Merces vero Salvæ quam maximè æstimentur, nam sic evenit ut qui beneficio Jacture Merces suas salvas habent nimium non Onerentur, cum Mercium amissarum æstimatio ad exiguum redigatur. & è contra, ut qui Merces amiserunt plus consequantur dum Merces servatæ æstimantur quanti hodiè venire possunt etiam vilioris emptæ sunt.

IV.

Quia nullus hic Contractus aut quasi Contractus inter vectores intercessit, neque ullum ab his delictum admissum est, consequens est quod inter eas nulla est prodita Actio: Contractus vero locati solum initus est inter Mercatores & Magistrum qui suas Merces vehendas ei locaverunt, agit igitur Jactarum Mercium Dominus adversus Magistrum ut cæterorum Merces retineat donec portionem Damni præstent, vel adversus eum ut ex conducto agat cum cæteris vectoribus qui etiam ei sarcinas aut Merces suas vehendas locaverunt, ut pro Rata sarcinat Damnum Dominis Jactarum Mercium *l. 2. b. 1.* Ratio agendi satis usitata & exemplum habemus in *l. 4. 6. §. 5. ff. Locati Conducti l. 13. §. 3. ff. de Actionibus empti & venditi*, si vero cæteri vectores nullas Merces aut sarcinas vehendas locaverunt, sed loca in nave conduxerunt, Tunc interest utrum totam navem conduxerunt aut quædam loca in eâ: si totam, quæstioni hujus legis locus esse non potest, si loca in nave, Vectoribus actio ex Conducto dabitur in Magistrum ut is vel ultro cum cæteris experiatur vel ut Merces cæterorum retineat *Dist. l. 2. b. 1.* Quod si incertum quemadmodum negotium gestum est Competit actio prescriptis verbis *l. 1. §. 1 ff. de prescriptis verbis* quid si Magister velit Actionem suam amissarum rerum Dominis cedere? æquum est eum Liberari *Arg. l. 51. ff. de pecu 10.* Commodius tamen fuerit si Magister Merces salvas retineat quoad fiat Collatio. Magister enim navis vectores solvendo esse præstare non cogitur *l. 2. §. 6. b. 1.* nisi in Vectoribus conveniens fuerit negligens, moram enim suam ei & non Tertio nocere æquissimum est.

Ad Legem Rhodiam de Factu.

13

Sed quæritur an Domini rerum habent actionem mandati si voluntate Dominorum servatarum rerum; vel actionem negotiorum gestorum si sine voluntate eorum, jactura facta est, Communiter negatur per *D. l. 2. b. t. l. 14. de præscriptis verbis* sed videtur dicendum si Domini servatarum rerum mandent Dominis amissarum jactum fieri; Et vel per se vel Magistrum navis factus sit; quod iis competit actio contraria mandati, vel & si quis vel per se vel per alium suas merces ejiciat ut res absentis aut ignorantis servet videtur actionem negotiorum gestorum competere: Sed hæ actiones parum usum habent in hac materia cum semper aut plerumque earum requisita tempore jactus deficiunt & cum ex locato semper agere possit non mirum si nulla alia actio, libris juris civilis exprimitur. Sed quæri etiam possit unde oriatur actio quæ competit Magistro adversus vectores ad damnum Dominis mercium jacturam illatum refarciendum cum nihil tale in Contractu locati conducti videtur deductum, nam jactus mercium potest casibus fortuitis annumerari qui ex natura nullius Contractus præstari debet, sed facillime hæc difficultas dilui potest si modo ad naturam contractuum bonæ fidei advertatur qui recipiunt omnia ea quæ ex bono & æquo ventunt præstanda etiam si in conventionem partium non comprehendantur neque quid magis bonæ fidei congruit quam ferre portionem damni illati communis periculi removendi causa.

Sed occasione rationis quam *Paulus* subjicit in fine *princ. l. 2. b. t.* ad æquitatem legis Rhodæ confirmandam, viz. *Quod æquissimum est Commune detrimentum fieri eorum qui propter amissas res aliorum consecuti sunt ut merces suas salvas haberent.* A Doctoribus quæritur si incendium sit in vicinio, & incendii, arcendi causa ne vagatur ignis, vicinorumque ædes comburat, unius ædes intercisæ & disruptæ sint, an damnum Domino ædium disruptarum ab omnibus vicinis fariendum est cum si ædes intercisæ non essent, omnibus vicinis ignis nocere potuisset, & licet vulgo Doctores ex ratione *Pauli* affirmativam tenentur dispar tamen videtur utriusque speciei causa & ratio nam non majus aut præfentius periculum merces jactas urgebat, quam in navi conservatas, sed Domus proxima incendio majus periclitatur quam remotiores.

V. Pe-

Sed

Peracta & absoluta materia contributionis nunc ad alias quæstiones in antecessu promissas procedendum. Et primo quæritur si quis navem conduxerit ea conditione ut suæ Merces in ea portarentur & navem eas in aliam navem deterioiorem Domino invito, & sine ulla necessitate transfudit postea navis una cum mercibus perierit, an in hoc casu competit Domino actio ex conducto? *Labeo* simpliciter affirmat, *Paulus* vero distinguendum putat an ea navigatione utraque navis perierit an illa tantum deterior in quam merces conjectæ: in posteriore casu admittit *Labeonis* sententiam, in priore casu, eam falsum esse dicit si modo utraque navis sine dolo malo & culpa Nautarum perierit cujus ratio est quod æque perituræ erant merces etiam si in deterioiorem navem translatae non fuissent. *l. ult. §. 1. h. t.*

Cæterum quæritur, §. *ult. dict.* *Legis* si condixisti Navem amphorarum duarum millium & tibi Amphoras pauciores portasti, an pro duobus millibus Amphorarum Mercedem debes, distinguendum est an vectura Navis pro numero impositarum Amphorarum constituta sit, an vero Navis ipsa Conducta sit duorum millium Amphorarum averfione, in priore casu Naulum deberi pro tot Amphoris quot portaverit: In posteriore casu tenetur integram mercedem præstare.

Rescriptum *Antonini* de potestate Imperatoris in orbem Terrarum Oceanumque quod refertur in *l. 9. h. t.* doctissimorum virorum ingenia magnopere exercuit cujus hæc sunt verba *Eudemon* libello supplice *Antonino* Imperatori oblato exponit naufragium se in *Italia* fecisse, & bona naufragii direpta à publicanis insularum *Cycladarum*. Respondet Imperator ego quidem Mundi Dominus, Lex autem Maris: Lege id *Rhodia*, quæ de rebus nauticis præscripta est, judicetur, quatenus nulla nostrarum legum adversatur, hoc idem quoque *Divus Augustus*. Inde *imo*. Quæritur quomodo hæc consistere possunt, naufragium facere in *Italia* & expilari à publicanis *Cycladum*, cum hæc tanto locorum intervallo distent? Existimo cum *Grotio* ad *h. t.* in sparsione florum reponendum esse in *Icario* subaudi mari pro in *Italia*, nam in *Icario* mari sunt *Cyclades* insulæ. Ulterius quæritur ad hanc legem quomodo Imperator potest dici Mundi Dominus, cum nec de Jure nec de Facto ullus unquam Romanorum Imperator totius Mundi Dominus extitis

Ad Legem Rhodiam de jactu. 15

exitit? Dicendum esse videtur eum solummodo appellari Dominum Mundi, per excellentiam quatenus maximi Imperii Romani Princeps fuerit, cujus Jurisdictio tunc temporis potest dici universalis propter Imperii amplitudinem & immensitatem, & collatione habita cum aliis Principibus qui inter Angustos fines coercebantur secundum illud *Ovian.*

Gentibus est aliis tellus data limite certo.

Romani spatium est Urbis & Orbis idem.

Eodem sensu commemoratur in initio capitis secundi ad *Lucam. Augustum Caesarem* edictum emisisse ut totus Terrarum Orbis describeretur. Sed præterea quæritur ad hujus Legis enucleationem an Imperator dum dicit se esse Dominum Mundi Legem vero maris, Dominum maris sibi negat? Nullo modo, sed hic sensus verborum elici posse videtur, quod licet Imperator habeat quidem jus illud Dominandi & Arbitrandi in Mundo ideoque in Mare tanquam ejus parte, tamen in singulis illis controversiis marinis se interponere non solet verum eas remittere ut lege Rhodia ab eo approbata judicaretur quatenus nullis legibus Romanis adversetur.

Quæritur an Vectores & Mercatores qui lævandæ navis gratia, res suas in mare projiciunt, Dominium earum omittunt. Respondetur quod non, cum non eo: nimo res suas abjiciunt ut eas pro derelicto habeant, sed ut mortis marisque periculum aufugient *l. 8. ff. h. t. l. 7. ff. pro de derelicto l. 9. ff. §. ult. de acquir. rer. Domin.* nam nemo in necessitate creditur esse liberalis, neque possunt usu capi, quia non habentur pro derelictis sed pro deperditis *l. 21. §. 1. ff. de acquir. rer. Dominio* eadem Ratione bona Naufragorum Dominis asservantur nec Fisco cedunt sublata penitus omnium locorum consuetudine contraria *Auth. navigia Cod. de furtis* nam injuria est nulla probabili Causa præcedente suum alicui auferre. Extat de ea re Constitutio Constantini *l. 1. C. de Naufrag. i. hac verba Si quando Naufragio navis expulsa fuerit ad littus, vel si quando reliqua terram attigerint ad Dominos pertineat Fiscus metis sese non interponat. Quid enim jus habet Fiscus in aliena calamitate, ut de re tam luctuosa compendium sectetur?* Et ideo licet unicuique Naufragium suum impune Colligere *l. 12. ff. de incendio, ruina.* Et si extraneus tempore Naufragii, quid rapuit aut ab-

abstulit dolo malo tenetur in quadruplum intra annum, qui vero rem in littore jacentem postquam Naufragium factum est abstulerit tenetur actione furti *l. 1. 2. & 3. ff. quod si cullos appositus esset, & quis vim adhibuit tanquam raptor teneatur in quadruplum* Judicio vi bonorum raptorum *l. 5. Dist. 1.* qui etiam clavem navis abstulerit omnium rerum nomine tenetur nave depreffa Mercibus amissis. *l. 3. Dist. 1.*

Hæc sunt quæ in hac materia tractanda proposuerim a liis Relictis, ex ipsis fontibus deducendis.

COROLLARIA.

M *Aris Dominio Jus Gentium non refragatur.*

II.

Liberi in conditione positi non censentur vocati ex dispositione.

III.

Disensus in causis dandi & accipiendi non impedit Domini translationem.

IV.

Res furtiva si redeat in potestatem Domini potest usui capi.

V.

Fratrum Filii quando soli sunt in capita succedunt.

VI.

Heres res alienas in hæreditate repertas recte pro hærede usufrucit.

VII.

Fidejussor non tenetur in usuras ob moram rei principalis.

VIII.

Fidejussor in majorem summam quam reus principalis acceptus ad summam concurrentem tenetur.

F I N I S.

o
t
c
i
t
s
s,
-

ii

71-

44